

Schriftelijke vragen van de raad

Van (naam raadslid en fractie):	J. Zwaan, Hart voor Hillegom
Aan:	Het college van de gemeente Hillegom

Zaaknummer:	
Onderwerp:	Vragen n.a.v. artikel in het Haarlems Dagblad
Ingediend op:	05-05-2025
Wijze van beantwoording:	Schriftelijk
Doorgezonden aan college/ overige raadsleden op:	06-05-2025
Uiterste datum beantwoording:	06-06-2025

Vragen van de fractie van Hart voor Hillegom aan het college over het artikel 'In Hillegom en Waterland kraait geen haan naar in de oorlog geroofde Joodse panden'

1. Bent u bekend met het artikel 'In Hillegom en Waterland kraait geen haan naar in de oorlog geroofde Joodse panden' uit het Haarlems Dagblad d.d. 3 mei 2025?
 2. Volgens het boek 'Hillegom 40-45' (1987) van Frans Out verkocht Frederik Rijnveld het pand aan de Hoofdstraat 113 in 1941 aan de gemeente, die er het politiebureau in huisvestte. Klopt deze informatie voor zover bij u bekend?
 3. Bevestigt u daarmee dat de transactie zonder tussenkomst van de Duitse bezetter heeft plaatsgevonden?
 4. Klopt de informatie in het boek 'Hillegom 40-45', voor zover bij u bekend, dat het gezin van Bernard Rijnveld (zoon van Frederik) woonachtig bleef aan de Weeresteinstraat 129 terwijl hijzelf ondergedoken zat?
 5. Kunt u bevestigen dat het pand aan de Weeresteinstraat 129 tijdens de oorlog niet is verkocht?
 6. Deelt u de mening van Hart voor Hillegom dat indien de beweringen in het artikel 'In Hillegom en Waterland kraait geen haan naar in de oorlog geroofde Joodse panden' onjuist blijken te zijn dit onze gemeente ten onrechte in een kwaad daglicht stelt?
 7. Is het college met Hart voor Hillegom van mening dat dergelijke aantijgingen ondersteund dienen te worden met bewijsstukken?
 8. Welke acties gaat het college in geval van onjuiste informatie ondernemen om Pointer en het Haarlems Dagblad te bewegen tot rectificatie?
-

datum antwoordbesluit college:

Antwoord college:

Bijlagen:

Datum afhandeling in vergadering: *(dit vult de griffie in)*

Verzaken

+ In Hillegom en Waterland kraait geen haan naar in de oorlog geroofde Joodse panden

Henk Runhaar

03-05-25, 15:04 | update: 03-05-25, 19:19

[Delen](#)

Op de plek van de Joodse woning aan de Hoofdstraat in het centrum van Hillegom staat nu appartementencomplex Schoutenstaete. Rechts is het gemeentehuis van Hillegom te zien. © Google Streetview

AMSTERDAM De gemeenten Waterland en Hillegom verzaken volgens het Centraal Joods Overleg hun maatschappelijke plicht om onderzoek te doen naar panden die in de Tweede Wereldoorlog zijn geroofd van Joden.

Ook vijf gemeenten elders in het land met meer dan tien afgepakte panden, of die zelf zo'n onteigende Joodse woning kochten, hebben deze zwarte bladzijde nog altijd niet onder de loep genomen.

Dat meldt onderzoeksjournalistiek platform Pointer, dat al vijf jaar de vinger aan de pols houdt bij 218 gemeenten met in oorlogstijd van Joden afgepakte woningen en ander

vastgoed. Daarvan hebben er 169 een onderzoek aangekondigd, waaruit moet blijken of de huizen na de oorlog zijn teruggegeven aan overlevers en of de rechtmatige Joodse eigenaren hierbij zijn tegengewerkt door de gemeente. 139 gemeenten hebben de resultaten van hun onderzoek inmiddels gepresenteerd.

In veruit de meeste van de 49 gemeenten waar nog niets is gedaan met de gevoelige materie, gaat het om minder dan tien rooftpanden. Dat is volgens experts en volgens het Centraal Joods Overleg een geldig excuus om niet in actie te komen, aldus Pointer. „Met zo’n relatief klein aantal panden kun je weinig zeggen over de opstelling van de gemeente tegenover Joods inwoners.”

Boter op hoofd

Die vlieger gaat niet op voor onder meer Hillegom en Waterland. Bollengemeente Hillegom heeft mogelijk boter op haar hoofd doordat de gemeente zelf een Joods pand kocht van de Duitse bezetter. Het gaat om Hoofdstraat 113, een vrijstaande woning die destijds in het zicht stond van het Hillegomse gemeentehuis (Het Hof van Hillegom, Hoofdstraat 115).

Dat blijkt uit de zogenoemde Verkaufsbücher, waarin de nazi’s de verkoop van onteigend Joods vastgoedbezit nauwkeurig boekstaafden. Bewaard gebleven informatie hierover is terug te vinden op de website van het Nationaal Archief. Het gaat om ruim 7.500 transacties, wat naar schatting ongeveer een derde is van het totale aantal afgepakte panden. Omdat de meeste woningen werden verhuurd in plaats van verkocht, is daarvan geen registratie te vinden in de Duitse boeken.

Wat de gemeente met Hoofdstraat 113 deed, is niet duidelijk. De oorspronkelijke Joodse eigenaar zou kort na de oorlog zijn overleden. Pointer meldt dat niet bekend is of er nabestaanden zijn en of die zijn ingelicht over het pand en het oorlogsverleden ervan. Het tweede in Hillegom van Joden afgepakte pand betreft de villa Weeresteinstraat 129, die in 1943 van de Duitsers werd gekocht door een particulier uit dezelfde plaats.

Wachten op nabestaande

In de gemeente Waterland gaat het om in totaal dertien panden. De meeste daarvan, zeven adressen, zijn te vinden in Monnickendam. Daarnaast gaat het om woningen in Ilpendam (3), Broek in Waterland (2) en één in Landsmeer.

Waarom Hillegom en Waterland tot nu toe niets hebben ondernomen op dit gebied, is niet bekend. Een andere weigergemeente, Almelo, zegt volgens Pointer te wachten tot een nabestaande zich meldt. Dat vindt oud-voorzitter Ronny Naftaniel van het Centraal Joods Overleg een kulargument. „Deze onderzoeken doe je niet alleen voor de oorspronkelijke eigenaren of nabestaanden, maar om een beeld te krijgen van het handelen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Daar vallen ook nu nog lessen uit te trekken.”

Naftaniel, die als adviseur betrokken was bij een aantal gemeentelijke onderzoeken, stelt dat ook gemeenten die wel onderzoek deden zich te vaak beperken tot de transacties in de Verkaufsbücher en geen oog hebben voor de manier waarop de gemeente indertijd omsprong met teruggekeerde Joden. De vraag die beantwoord moet worden is volgens hem: was de gemeente coulant in individuele gevallen?

Niet in staat tot mededogen

De gemeente Amsterdam liet op 24 april zien hier nu wel oog voor te hebben. Burgemeester Femke Halsema bood de Joodse gemeenschap toen namens de gemeente Amsterdam excuses aan en zei het zo: „Sommigen vonden in de Joodse buurt hun woning terug, gesloopt en geplunderd. Anderen troffen vreemde gezinnen in hun woning aan. Keurig geregeld via de notaris. En zij die hun woning wel terugkregen en probeerden hun leven weer op te pakken, werden overvallen door de gemeente die achterstallige erfpachtbetalingen en boetes kwam innen.”

„Amsterdam was niet in staat tot mededogen. Niet in staat te erkennen wat er was gebeurd. Nee. Iedereen had in het verzet gezeten, onderduikers in huis gehad. En de Joden moesten daar erkentelijk voor zijn.”